

Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємством у середовищі інформаційного шуму

УДК 657.6:005.336

к.е.н., доцент Ірина Башук,
к.е.н., доцент Лідія Безкоровайна
Кафедра обліку і бізнес-консалтингу ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Анотація. У статті розглянуто сутність обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством, визначено проблему інфошуму в інформаційних потоках, обґрунтовано принципи його усунення та показано переваги формування релевантної, інтегрованої та автоматизованої системи даних.

Abstract. The article examines the essence of accounting and analytical support for enterprise management, identifies the problem of information noise in data flows, substantiates principles for its elimination, and demonstrates the advantages of a relevant, integrated, and automated information system.

Ключові слова: обліково-аналітичне забезпечення, управління підприємством, інфошум, релевантність інформації, автоматизація, інтегрованість, ефективність.

Keywords: accounting and analytical support, enterprise management, information noise, information relevance, automation, integration, efficiency.

Сучасне управління підприємницькою діяльністю передбачає системне використання достовірної, актуальної та релевантної інформації, що є фундаментом ефективного прийняття управлінських рішень. В економічній науці значну увагу приділено формуванню обліково-аналітичного забезпечення, яке забезпечує комплексну підтримку процесів управління суб'єктами господарювання. Водночас однією з основних проблем інформаційного середовища є феномен «інфошуму», який проявляється через надмірність, дублювання або низьку якість інформаційних ресурсів. Поява такого дисбалансу інформації ускладнює когнітивні та аналітичні процеси при прийнятті управлінських рішень, знижує їх оперативність і точність та, як наслідок, негативно впливає на ефективність функціонування підприємства.

В науковій літературі є різні дослідження науковців про інформаційні масиви, бази даних, формування аналітичного забезпечення на підставі облікових даних та інше. Ці дослідження досить різнобічні, адже автори розглядають інформацію та інформаційний потік з позиції економічної сутності, технічної складової, релевантності інформаційних даних, якості інформаційного забезпечення та інших ознак. Але всі ці ознаки поділяють обліково-аналітичне забезпечення на «якісне» та «інфошум».

Так, Яценко О. О. досліджує явище «інфошуму» у маркетингових комунікаціях, підкреслюючи негативний вплив надмірної або неструктурованої інформації на споживача та пропонує інструменти управління інформаційним потоком. [1, с. 153-155]. На нашу думку, дослідження автора орієнтовано на комунікаційний аспект; обмежене застосування пропозицій до управлінських рішень на підприємствах.

Захарова І. В. та колектив авторів в навчальному посібнику розглядає методологію збору, обробки та аналізу облікової інформації для прийняття управлінських рішень. Особлива увага приділяється структуризації даних та методам зменшення інформаційного шуму. [2, с. 258]. На нашу думку, посібник має навчальний зміст ніж практично-дослідницький; відсутній аналіз сучасних технологічних трендів.

Сенченко М. розглядає функції аналітичних центрів у прийнятті стратегічних рішень, методи фільтрації інформації та усунення шуму, підкреслюється роль якісних аналітичних даних у формуванні політики та стратегії. [3, с. 24-30]. Дослідження автора орієнтовано на державний сектор; тому обмежений прикладний аспект для бізнесу. Палій С. також досліджує застосування аналітичних систем у державних органах України, зокрема їх вплив на ефективність управлінських рішень та зменшення «інфошуму». [4, с. 168-170].

Пенцак Є. розглядає парадокс «великих даних», а саме гіпотезу що велика кількість інформації може створювати шум, а це ускладнює ухвалення рішень. Автор пропонує підходи до фільтрації даних та визначення їх цінності для бізнесу. [5] На нашу думку, цікавий підхід, але має обмежений науково-теоретичний аналіз.

Герасименко А.Г., Свистільник В.Ю. в своїх дослідженнях розкриває концептуальні основи інформаційної економіки, зокрема проблему інформаційного шуму у процесах обробки та передачі даних.

Підкреслюється необхідність методологічних підходів для підвищення ефективності управління інформацією. [6, с. 24-26] На нашу думку, автори обмежено дослідили сучасні цифрові технології.

Дзямулич М. І., Стащук О. В., Шматковська Т. О., Гаряга Л. О. розглядають вплив цифровізації та мережевих технологій на управлінські процеси підприємств. Особлива увага приділяється ролі інформаційного забезпечення та методам зниження шуму для підвищення оперативності рішень. [7, с. 27-31] Дослідження є актуальним для бізнесу, має інтегрований технологічний аспект.

Аналіз наукових досліджень довів, що інформаційний шум визнається критичною проблемою для ефективного управління як в приватному, так і в державному секторі. Сучасні підходи зводяться до фільтрації, структуризації та автоматизації обробки даних на підприємстві для прийняття управлінських рішень. Важливу роль відіграють цифрові технології, аналітичні системи та великі масиви даних, але їх ефективність залежить від обліково-аналітичної системи підприємства, методологічної бази формування інформаційного забезпечення за вимогою системи управління та якості інформації. Публікації демонструють тенденцію інтеграції теорії та практики, проте спостерігається розрив між державним і комерційним секторами щодо використання аналітичних інструментів, які застосовуються до обліково-інформаційної бази. Перспективними напрямками є дослідження методів зменшення «інфошуму» в умовах цифровізації та мережевої економіки на макрорівні, а також підвищення якісного рівня обліково-інформаційного забезпечення та аналітичної компетентності менеджерів, управлінських структур на мікрорівні.

Метою дослідження є теоретичне та методологічне обґрунтування принципів формування обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькою діяльністю у середовищі інформаційного шуму, що сформує організаційні елементи щодо побудови інформаційної системи, підвищення точності, оперативності та релевантності управлінських рішень у сучасних умовах цифровізації.

Обліково-аналітичне забезпечення являє собою систему методологічних підходів, інструментів і процедур, спрямованих на збір, систематизацію, аналіз та інтерпретацію інформації, необхідної для реалізації управлінських функцій. Воно інтегрує бухгалтерську і фінансову

звітність з управлінською аналітикою, що дає змогу здійснювати системну оцінку фінансово-господарської діяльності підприємства.

Ефективність системи обліково-аналітичного забезпечення з точки зору управлінської науки оцінюється за наступними критеріями: релевантність інформаційних ресурсів до завдань управління; своєчасність надходження даних, забезпечуючи оперативність прийняття рішень; точність та об'єктивність інформації, що забезпечує надійність управлінських висновків; економічна доцільність збору та обробки інформації, що оптимізує витрати на інформаційне забезпечення.

«Інфошум» визначається як інформація, що не має суттєвого значення для прийняття управлінських рішень. У контексті управління підприємством він проявляється у таких формах: надмірна деталізація облікових даних; дублювання показників у різних формах звітності; включення другорядних показників у звіти «про запас»; подання інформації без належної інтерпретації та аналітичних висновків. Наслідками «інфошуму» є інформаційне перевантаження керівників, збільшення часу на пошук релевантних даних та втрата уваги до ключових показників, що негативно впливає на якість управлінських рішень.

Формування облікової системи підприємства здійснюється за принципом безумовної фіксації ресурсів підприємства, джерел їх формування та господарських процесів. В системі облікових даних це є важлива інформація для складання первинних документів, облікових реєстрів, всіх видів звітності (фінансової, податкової, статистичної, управлінської). Отже облікові показники не є «інфошумом» для підсистеми обліку, але можуть мати різну користь для інших користувачів.

Формування обліково-аналітичного забезпечення управління діяльністю підприємства без «інфошуму» має ґрунтуватися на принципах:

релевантність – включення лише тих показників, які безпосередньо впливають на оцінку ефективності та результативності діяльності;

інтегрованість – поєднання облікових і аналітичних даних у єдиному інформаційному просторі, що забезпечує узгодженість між фінансовим, податковим та управлінським обліком;

раціоналізація обсягів інформації – мінімізація дублювання та відбір даних за критерієм корисності;

візуалізація результатів аналізу – використання сучасних

програмних інструментів (ERP, BI-систем, дашбордів), які дозволяють знизити складність сприйняття інформації;

автоматизація – застосування цифрових технологій для збору, обробки та представлення інформації з метою усунення помилок ручної обробки та скорочення часу.

Реалізація принципів формування обліково-аналітичного забезпечення управління діяльністю підприємства без «інфошуму» забезпечить комплексний ефект у сфері управлінських процесів. По-перше, це сприяє підвищенню оперативності прийняття управлінських рішень завдяки доступу до релевантної та структурованої інформації в потрібний час. По-друге, зменшується ймовірність інформаційних помилок та неточностей, що підвищує достовірність аналітичних висновків і обґрунтованість рішень. По-третє, увага керівників концентрується на ключових показниках ефективності (KPI), що дозволяє здійснювати цілеспрямований контроль за основними аспектами діяльності підприємства. Крім того, обліково-аналітичне забезпечення без «інфошуму» формує надійну основу для стратегічного планування та прогнозування розвитку підприємства, що сприяє прийняттю довгострокових рішень з урахуванням ринкових тенденцій. Нарешті, висока якість інформаційної підтримки підвищує загальну конкурентоспроможність організації, забезпечуючи їй здатність швидко адаптуватися до змін зовнішнього середовища та ефективно використовувати внутрішні ресурси.

У сучасних умовах цифровізації підприємств особливу увагу слід приділяти інтеграції аналітичних систем та бізнес-процесів для підвищення ефективності управління. Використання технологій обробки великих даних дозволяє своєчасно виявляти ключові тенденції та ризики діяльності підприємства. Забезпечення високої якості обліково-аналітичної інформації сприяє формуванню обґрунтованих стратегічних рішень і оптимізації ресурсів. Таким чином, системне усунення «інфошуму» стає критично важливим для конкурентоспроможності та адаптивності бізнесу в динамічному ринковому середовищі.

Отже, обліково-аналітичне забезпечення управління діяльністю підприємства є ключовим елементом інформаційної інфраструктури бізнесу. Усунення «інфошуму» та побудова системи на засадах

релевантності, інтегрованості та автоматизації дозволяють забезпечити своєчасне, точне й аналітично обґрунтоване обліково-інформаційне підґрунтя для прийняття управлінських рішень. У контексті цифрової трансформації економіки особливої ваги набуває не обсяг даних, а їхня структурованість та здатність формувати реальну інформаційну цінність.

Література

1. Яценко О. О. Інформаційний шум та маркетингові інструменти для його подолання. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2024. №4(40). С. 151–157.

2. Основи інформаційно-аналітичної діяльності : навч. посіб. / І. В. Захарова, Л. Я. Філіпова, І. С. Задорожний, Д. А. Тарасенко ; 2-е вид., випр. і допов. Черкаси: Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова, 2024. 347 с. Електронний ресурс: <https://suem.edu.ua/storage/doc/books/osnovy-informaciyno-analitychnoi-dialnosti-zaharova2.pdf>

3. Сенченко М. Інформаційно-аналітична діяльність «мозкових центрів». *Вісник Книжкової палати*. 2021. № 4. С. 24-31. Електронний ресурс [https://doi.org/10.36273/2076-9555.2021.4\(297\).24-31](https://doi.org/10.36273/2076-9555.2021.4(297).24-31)

4. Палій С. Сучасні тенденції розвитку інформаційно-аналітичного забезпечення у контексті прийняття ефективних управлінських рішень: (на прикладі органів державної влади України). *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*. 2022. №10. С. 166–174. Електронний ресурс <https://doi.org/10.31866/2616-7654.10.2022.269493>

5. Пенцак Є. Великі данні: шум чи цінність?. 2021. Електронний ресурс <https://hub.kyivstar.ua/articles/veliki-dani-shum-chi-czinnisti>

6. Герасименко А.Г., Свистільник В.Ю. Теоретико-методологічний аналіз змісту інформаційної економіки. *Економічний вісник*. 2017. №1. С 19-27. Електронний ресурс https://ev.nmu.org.ua/docs/2017/1/EV20171_019-028.pdf

7. Дзямулич М. І., Стащук О. В., Шматковська Т. О., Гаряга Л. О. Трансформація бізнесу в умовах інформаційно-мережевої економіки. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2023. № 36(4). С. 26–33. Електронний ресурс: <https://echas.vnu.edu.ua/index.php/echas/article/download/853/698/1214>